

Dân tộc Thái

--- không rõ tác giả ---

Dân tộc Thái hiện nay có hơn 1 triệu người, sinh sống tập trung tại các tỉnh Lai Châu, Sơn La, Hoà Bình, Nghệ An. Dân tộc Thái có các tên gọi khác nhau là Táy, Táy Đăm, Táy Khao, Tày Mười, Tày Thanh, Hàng Tổng, Pu Thay, Thổ Đà bắc. Tiếng Thái thuộc hệ ngôn ngữ Tày - Thái.

Người Thái có kinh nghiệm đắp phai, đào mương, dựng con, bắc máng lấy nước làm ruộng. Lúa nước là nguồn lương thực chính, đặc biệt là lúa nếp. Người Thái cũng làm nương để trồng lúa, hoa mầu và nhiều thứ cây khác. Từng gia đình chăn nuôi gia súc, gia cầm, đan lát, dệt vải, một số nơi làm đồ gốm... Sản phẩm nổi tiếng của người Thái là vải thổ cẩm, với những hoa văn độc đáo, màu sắc rực rỡ, bền đẹp.

Mấy chục năm gần đây, nam giới người Thái mặc âu phục khá phổ biến, nhưng phụ nữ vẫn gắn bó với bộ áo, váy,

Người Thái ở nhà sàn, mỗi bản thường có khoảng 40-50 nóc nhà kề bên nhau. Người Thái Đen thường tạo dáng mái nhà hình mai rùa, trang trí trên hai đầu đốc nhà bằng những khâu cút được làm theo phong tục từ xưa truyền lại. Người Thái có tục ở rể, vài năm sau, khi đôi vợ chồng đã có con mới về ở bên nhà chồng.

Đồng bào quan niệm, chết là tiếp tục "sống" ở thế giới bên kia. Vì vậy, đám ma là lễ tiễn người chết về "mường trời".

Người Thái có nhiều họ, mỗi họ thường có những quy định kiêng kỵ khác nhau. Họ Lò không ăn thịt chim Táng lò. Họ Quàng kiêng con hổ... Đồng bào Thái thờ cúng tổ tiên, cúng trời đất, cúng bản mường. Gắn liền với sản xuất là những lễ nghi cầu mùa. Mở đầu hàng năm bằng lễ đón tiếng sấm năm mới.

Thần thoại, cổ tích, truyền thuyết, truyện thơ, ca dao... là những vốn quý báu của văn học cổ truyền người Thái. Những tác phẩm thơ ca nổi tiếng của đồng bào Thái là: "Xống chụ xon xao", "Khun Lú,

Nàng ỬA". Người Thái sớm có chữ viết nên nhiều vốn cổ (văn học, luật lệ, dân ca) được ghi chép lại trên giấy bản và lá cây. Đồng bào rất thích ca hát, đặc biệt là khắp. Khắp là lối ngâm thơ hoặc hát theo lời thơ, có thể đệm đàn và múa. Nhiều điệu múa như múa xoè, múa sạp đã được trình diễn trên sân khấu trong và ngoài nước, hấp dẫn đông đảo khán giả. Hạn khuống, ném còn là hai đặc trưng văn hoá nổi tiếng của người Thái.